

УДК 7.03.04:796

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНИХ СТИЛІВ ПРИ ВІДОБРАЖЕННІ СПОРТУ В ОБ'ЄКТАХ МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ

КУЗНЕЦОВА Ірина¹, ЛІЛЬЧИЦЬКИЙ Олег²

¹Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київ, Україна

² Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури,
Київ, Україна

iakuzmore@gmail.com, olegvolya1970@ukr.net

Пропонується виділення елементів і засобів композиції, які допомагають показати спортивний образ особистості, а також засобів, що відображають позитивні асоціації від сприйняття спортивної особистості і спортивних заходів в так званих великих художніх стилях.

***Ключові слова:** стилі в мистецтві і дизайні, відображення спорту, композиція.*

ВСТУП

Розвиток спорту необхідно для фізичного розвитку нації. Його пропаганда в будь-якому вигляді – художнього твору і об'єкта дизайн-проекування – актуальна.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

При сучасному відображенні спорту в об'єктах мистецтва і дизайну існує необхідність скористатися тими історичними уроками, які дало розвиток стилів. Необхідно уточнити: які саме засоби, що відображають особливості так званих «великих» стилів, можна рекомендувати при створенні об'єктів дизайну і мистецтва, що пропагують здоровий спортивний спосіб життя.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Необхідно вибрати ключові елементи художнього проектування при створенні позитивного спортивного образу в різних історичних стилях. Основні моменти будуть пов'язані з елементами і засобами композиції, що допомагають відобразити спортивний образ, а також з відображенням позитивних асоціацій від сприйняття спортивної особистості і активних життєствердних дій.

До відомих елементів композиції, що відображає активний рух, відноситься похила пряма, до образотворчих засобів – наявність асиметрії та дисиметрії в залежності від поставленого завдання [1].

Позитивне сприйняття зображення спортивного заходу (СМ) забезпечується спогадом про особистісному участю аж до дитячих спогадів. При необхідності зображення особистості, яка бере участь в СМ, перш за все звертають увагу на вираз обличчя даної особистості. Залежно від виду спорту це може бути вираз азарту, потужності, задоволення, гідності.

Відповідно, необхідно виділити ці елементи в художніх стилях, в подальшому акцентуючись на сприйнятті [2].

У первіснообщинному мистецтві акцент не був на зображенні особистості людини, а на його дії, причому колективної, тому важливо вивчити в цьому стилі виразні засоби, що відображають динаміку. Тут корінь різноманітних сюжетних динамічних композицій.

Стилі Месопотамії і Стародавнього Єгипту канонізовані, що обмежує застосування їх при зображенні спорту. Запозичена може бути концепція зображення головної дійової особи в значно більшому масштабі в динаміці (Масштабність фараона в рухомій колісниці на кораблі з гробниці Тутанхамона).

В Крито-мекенський період древньої Греції пасивний рух знаходимо в розписах палацу Кносса. Ці зображення мало активні для сучасного динамічного життя. Починаючи з 6 століття до нашої ери з'являються художні твори, які можуть бути прикладом заняття спортом. Розквіт скульптури, що відбиває спорт, пов'язаний з концепцією особистості стародавньої Греції як активного громадянина. Декоративно-прикладне мистецтво (ДПМ) того часу менш активно в стилізованому відображенні спортивного заходу. Найбільший інтерес в ДПМ для відображення даної теми викликає стилізація зображень.

У Стародавньому Римі пріоритетна концепція «я - римлянин, тому великий», що викликає менший інтерес у відображенні СМ. Кількість відомих скульпторів Стародавнього Риму суттєво менше, ніж в Стародавній Греції [3], що свідчить про три фактори (природний, недостатньо шанобливе в порівнянні з древньою Грецією ставлення до творця, вторинність важливості особистості в порівнянні з важливістю приналежності до певного соціального кола), що відбивається на зниженні авторського інтересу до зображення спортивного заходу.

Середньовічний період незалежно від стилю (візантійського, романського чи готичного) не цікавиться особистістю спортсмена, первинно зображення Бога. Може бути цікава в даному контексті середньовічних стилів концепція зображення навколишнього світу для акцентування на тому, що виділяється у об'єкті.

Епоха Ренесансу – період акцентування на гармонійному зображенні особистості, що пов'язано з врівноваженим рухом. Головна вимога в зображенні людської гідності з акцентом на особистість

(фізичний недолік не є підстава для пильної уваги суспільства, наприклад, зображення кардинала Томмазо Інґірі). Головне - особистісні досягнення. Ідея може бути прототипована при створенні художніх об'єктів, пов'язаних з видатними представниками спорту (наприклад, скульптура видатного футбольного тренера Валерія Лобановського).

Ближче всіх з «великих стилів» до відображення сучасних СМ знаходиться бароко зі своєю театральністю, динамікою і міццю.

З стилю рококо можна взяти в образотворчий ряд тільки динаміку і асиметрію. Концепція відображення особистості даного стилю принципово не підходить для спортивного заходу, а концепція класицизму занадто холодна і відсторонена від спортивного заходу. Множинні концепції маси різних стилів другої половини ХІХ ст. – початку ХХІ ст. базуються на образотворчому ряді великих стилів.

ВИСНОВКИ

Аналіз історичних художніх стилів показав, що образотворчі можливості динамічних явищ, до яких відносяться СМ, необхідно вивчати в мистецтві первіснообщинного ладу, бароко і рококо; відображення гідності особистості – в мистецтві Ренесансу; вирішення питання масштабування – в мистецтві стародавнього Єгипту, акцентування на зображуваному одиничному об'єкті спортивного заходу – за допомогою використання концепцій середньовічного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яковлев М.І. Геометричні принципи художнього формоутворення: Дис. д-ра техн.наук: 05.01.03. КНУБА. К., 1999. 352 с.
2. Кузнецова І. О. Моделювання візуального сприйняття об'єктів дизайну, декоративно-прикладного і образотворчого мистецтва: Дисертаційна робота доктора мистецтвознавства: 05.01.03. КНУБА. К., 2006. 375 с.
3. Чубова А.П., Конькова Г.И., Давыдова Л.И. Античные мастера. Скульпторы и живописцы. Ленинград: Искусство, 1986. 251 с.

KUZNETSOVA I., LILCHITSKIY O.

The selection of elements and means of composition, which help to show the sports image of the person, as well as the means that reflect the positive associations from the perception of the sports personality and sports activities in the so-called "great" artistic styles, is proposed.

Keywords: *styles in art and design, sport display, composition elements.*